

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1990-1991**

28 MAI 1991

Proposition de loi modifiant la loi du 5 janvier 1977 portant émission d'une deuxième tranche d'emprunt du Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion et réglant les problèmes relatifs aux emprunts en francs congolais «Dette coloniale 4 1/4 p.c. 1954-1974» et «Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975»

RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES FINANCES
PAR M. POULLET

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Aerts, Mme Blomme, MM. De Bremaecker, de Clippelé, Deprez, de Wasseige, Didden, Garcia, Hatry, Hofman, Kenzeler, Marchal, Moens, Mme Truffaut, MM. Van Hooland, Van Thillo, Weyts, Wintgens et Poulet, rapporteur.
2. Membres suppléants : MM. de Seny, Diegenant, Dufaux, Petitjean et Verhaegen.
3. Autres sénateurs : M. Cardoen, Mme Dardenne, MM. Falise et Seeuws.

R. A 14592*Voir :***Document du Sénat :**

507-1 (1988-1989) : Proposition de loi.

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1990-1991**

28 MEI 1991

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 5 januari 1977 houdende uitgifte van een tweede tranche van de lening van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer en tot regeling van de problemen betreffende de leningen in Kongoense frank «Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974» en «Kongoense schuld 4 pct. 1955- 1975»

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIEN
UITGEBRACHT
DOOR HEER POULLET

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; Aerts, mevr. Blomme, de heren De Bremaecker, de Clippelé, Deprez, de Wasseige, Didden, Garcia, Hatry, Hofman, Kenzeler, Marchal, Moens, mevr. Truffaut, de heren Van Hooland, Van Thillo, Weyts, Wintgens en Poulet, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de heren de Seny, Diegenant, Dufaux, Petitjean en Verhaegen.
3. Andere senatoren : de heer Cardoen, mevr. Dardenne, de heren Falise en Seeuws.

R. A 14592*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

507-1 (1988-1989) : Voorstel van wet.

1. Introduction par l'auteur

Cette proposition de loi tend à élargir le champ d'application de la loi du 5 janvier 1977 qui permet aux seules personnes physiques de nationalité belge, propriétaires de titres des emprunts en francs congolais «Dette coloniale 4 1/4 p.c. 1954-1974» et de la « Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975 », et les ayant déclarés au recensement organisé en 1962, de les déposer en vue de l'échange contre des obligations du « Fonds belgo-congolais 3,5 p.c. 1975-2005 ».

Le champ d'application de cette loi sera élargi de façon très limitée, à savoir aux A.S.B.L. et à condition que leurs membres soient belges et que les revenus soient affectés à des projets de coopération au développement.

Aux termes de l'article 3 de la convention du 6 février 1965, conclue entre le Royaume de Belgique et la République démocratique du Congo pour le règlement des questions relatives à la dette publique et au portefeuille de la colonie du Congo belge, la République démocratique du Congo s'est engagée à assumer à tous égards la responsabilité exclusive de la partie de la dette publique reprise dans une liste qui comportait notamment deux emprunts libellés en francs congolais dénommés respectivement « Dette coloniale 4 1/4 p.c. 1954-1974 » et « Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975 ».

Par ordonnance prise en 1966, la République du Zaïre a annulé unilatéralement cet engagement.

En 1971, la Belgique a accepté de reprendre partiellement les obligations du Zaïre, en matière de participation au Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion. Le coût pour la Belgique est une dotation annuelle de 565 millions de francs belges (une première tranche de 510 millions de francs et une deuxième tranche de 55 millions de francs).

Dans la même ligne, la Belgique a voulu faire un geste en faveur de certains détenteurs belges d'obligations des deux emprunts mentionnés ci-dessus.

Le solde de ces emprunts à la date d'entrée en vigueur de la convention de 1965, s'élève à 4 161 711 000 francs congolais. Le recensement effectué suite à l'avis publié au *Moniteur belge* n° 157 du 2 juillet 1962 a permis de localiser des obligations pour un montant total de 3 735 672 000 francs congolais, dont 3 645 412 000 francs congolais détenus par des personnes morales, 86 373 000 francs congolais détenus par des personnes physiques de nationalité belge et 3 887 000 francs congolais détenus par des personnes physiques de nationalité étrangère.

1. Inleiding door de indiener

Dit wetsvoorstel beoogt de verruiming van het toepassingsgebied van de wet van 5 januari 1977: enkel de natuurlijke personen van Belgische nationaliteit die eigenaar zijn van de in Kongolese frank uitgedrukte obligaties «Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974» en «Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975» en die deze obligaties hebben aangegeven bij de in 1962 georganiseerde telling, hebben volgens die wet de mogelijkheid ze neer te leggen om te ruilen voor obligaties van het «Belgisch-Kongolees Fonds 3,5 pct. 1975-2005».

De werkingsfeer van deze wet wordt maar op een heel beperkte manier uitgebreid, te weten tot de V.Z.W.'s en op voorwaarde dan nog dat hun leden de Belgische nationaliteit bezitten en dat zij hun inkomsten aan ontwikkelingsprojecten besteden.

Luidens artikel 3 van de tussen het Koninkrijk België en de Democratische Republiek Congo gesloten overeenkomst van 6 februari 1965 voor de regeling van de aangelegenheden betreffende de openbare schuld en de portefeuille van de kolonie Belgisch Kongo, heeft de Democratische Republiek Congo zich ertoe verbonden, in alle opzichten, uitsluitend de verantwoordelijkheid van het gedeelte van de openbare schuld te dragen dat opgenomen is in een lijst waarin onder meer twee leningen zijn vermeld uitgedrukt in Kongolese frank en respectievelijk luidende «Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974» en «Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975».

De Republiek Zaïre heeft in 1966 die verbintenis bij ordonnantie eenzijdig nietig verklaard.

In 1971 heeft België aanvaard de verbintenissen van Zaïre gedeeltelijk over te nemen, althans op het stuk van de deelneming in het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer. De kosten voor België komen neer op een jaarlijkse dotatie van 565 miljoen Belgische frank (een eerste schijf van 510 miljoen frank en een tweede schijf van 55 miljoen frank).

In dezelfde zin heeft België ook zijn goede wil willen tonen aan bepaalde Belgische bezitters van obligaties van de twee voornoemde leningen.

Het saldo van die leningen bedroeg op het ogenblik van de inwerkingtreding van de overeenkomst van 1965, 4 161 711 000 Kongolese frank. Door de telling die plaatshad na de bekendmaking van het bericht in het *Belgisch Staatsblad* nr. 157 van 2 juli 1962, konden obligaties voor een totaal bedrag van 3 735 672 000 Kongolese frank gelokaliseerd worden, waarvan 3 645 412 000 Kongolese frank in het bezit was van rechtspersonen, 86 373 000 Kongolese frank in het bezit van natuurlijke personen van Belgische nationaliteit en 3 887 000 Kongolese frank in het bezit van buitenlandse natuurlijke personen.

L'Etat belge n'a voulu intervenir que pour les personnes physiques belges parce que la large majorité des obligations était détenue par des personnes morales.

On peut comprendre les raisons budgétaires qui expliquent la limitation de la mesure aux seules personnes physiques et on peut aussi admettre que l'extension du champ d'application de la loi du 5 janvier 1977 à l'ensemble des personnes morales (97 p.c. des titres) représentait un coût insupportable pour la Belgique dans l'état actuel de ses finances.

Aujourd'hui, on propose d'étendre la mesure aux A.S.B.L. belges dont les revenus sont consacrés à des projets de coopération au développement au Zaïre.

Selon une information reçue, le montant maximum exigible ne serait que de 16 millions de francs si toutes les A.S.B.L., ayant participé au recensement de 1962, étaient parties prenantes.

Dans un souci de parallélisme avec le régime en vigueur pour les personnes physiques, il faudra que :

1^o ces A.S.B.L. aient déclaré leurs titres lors du recensement organisé en 1962 par le Ministère des Finances;

2^o ces A.S.B.L. soient belges et que tous leurs associés possèdent la nationalité belge;

3^o ces A.S.B.L. affectent leurs revenus à des projets de coopération au développement au Zaïre.

2. Discussion

Plusieurs membres aimeraient connaître l'incidence budgétaire de cette proposition, tant pour l'Etat que pour le Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion.

Combien d'A.S.B.L. pourront introduire une demande ?

Un membre estime que la mesure proposée doit en tout cas être limitée aux A.S.B.L. qui se sont fait connaître lors du recensement de 1962. Il ne saurait admettre que la mesure soit étendue à des A.S.B.L. qui n'ont déclaré leurs titres que plus tard.

Un commissaire note que les sociétés commerciales ont en tout cas déjà pu amortir leurs pertes. Comme elles ont pu les déduire de leurs bénéfices, l'Etat a déjà payé une partie, étant donné qu'il a perçu moins d'impôts. Les A.S.B.L., quant à elles, ne peuvent pas réaliser de tels amortissements; c'est pour cette raison que l'intervenant appuiera la proposition.

Un autre membre suggère que les A.S.B.L. vendent les titres des emprunts en question à l'A.G.C.D.

De Belgische Staat heeft alleen willen ingrijpen voor natuurlijke personen van Belgische nationaliteit omdat het merendeel van de obligaties in het bezit waren van rechtspersonen.

Wij kunnen begrip opbrengen voor de budgettaire overwegingen die verklaren waarom de maatregel beperkt gebleven is tot de natuurlijke personen en kunnen ook nog aanvaarden dat de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet van 5 januari 1977 tot alle rechtspersonen (97 pct. van de effecten) in de huidige stand van de overheidsfinanciën een ondraaglijke last voor België zou betekenen.

Thans wordt voorgesteld de maatregel uit te breiden tot alle Belgische V.Z.W.'s die hun inkomen besteden aan ontwikkelingsprojecten in Zaïre.

Indien de verkregen informatie klopt, zou het maximum opeisbaar bedrag niet hoger zijn dan 16 miljoen frank gesteld evenwel dat alle V.Z.W.'s die bij de telling van 1962 betrokken waren, ook nu ontvangende partij zijn.

Teneinde het parallelisme met het bestaande stelsel voor de natuurlijke personen te behouden, dienen :

1^o die V.Z.W.'s hun effecten aangegeven te hebben bij de telling die in 1962 door het Ministerie van Financiën werd georganiseerd;

2^o die V.Z.W.'s Belgisch te zijn en moeten al hun vennooten de Belgische nationaliteit bezitten;

3^o de V.Z.W.'s hun inkomsten te besteden aan projecten van ontwikkelingssamenwerking in Zaïre.

2. Bespreking

Meerdere leden peilen naar de budgettaire weerslag van dit voorstel, zowel wat de Staat betreft als voor het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer.

Hoeveel V.Z.W.'s kunnen een aanvraag indienen ?

Een lid onderstreept dat de voorgestelde maatregel in ieder geval beperkt moet blijven tot de V.Z.W.'s die zich bij de telling van 1962 bekendgemaakt hebben. Hij kan niet aanvaarden dat de maatregel verder uitgebreid zou worden tot V.Z.W.'s die nadien de verklaring hebben afgelegd.

Een commissielid stipt aan dat de handelsgenootschappen in ieder geval al hun verlies hebben kunnen afschrijven. Aangezien dit een afschrijving op hun winsten betreft, heeft de Staat reeds een deel betaald omdat hij minder belastingen heeft ontvangen. De V.Z.W.'s kunnen dit niet en daarom zal hij het voorstel steunen.

Een ander lid stelt voor dat de V.Z.W.'s de leningen in kwestie zouden verkopen aan het A.B.O.S.

De cette manière, la condition selon laquelle les revenus doivent être affectés à des projets de coopération au développement, est en tous cas remplie.

Un membre aimerait savoir quelles sont les A.S.B.L. concernées. Un autre membre objecte qu'il est toujours dangereux de citer des noms dans un rapport.

Réponses du Ministre

Le problème de la dette publique du Congo belge a été réglé par la Convention belgo-congolaise du 6 février 1965, qui a disposé que:

— la dette publique congolaise libellée en francs congolais est prise en charge par la République démocratique du Congo;

— la dette publique congolaise libellée en devises autres que le franc belge (et garantie par la Belgique) est prise en charge exclusivement par la Belgique;

— la dette publique congolaise libellée en francs belges fera l'objet d'un échange par le Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion qui remet, en contrepartie et à due concurrence, des titres émis par ce Fonds et portant un intérêt annuel de 3,5 p.c.

Les emprunts en francs congolais « Dette coloniale 4,25 p.c. 1954-1974 » et « Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975 », pris officiellement en charge par la République démocratique du Congo, n'ont pas été honorés et l'engagement pris à leur égard a été dénoncé ultérieurement.

La Belgique a procédé en 1962 à un recensement général des titres des deux emprunts précités. A cette occasion, la répartition suivante en a été constatée:

— Déclaration de personnes morales	3 645 412 000
— Déclaration de personnes physiques de nationalité belge	86 373 000
— Déclaration de personnes physiques de nationalité étrangère	3 887 000
Montal total déclaré	3 735 672 000

Sur la base de ce recensement, la Belgique a décidé en 1977 (loi du 5 janvier 1977) de faire procéder à l'échange de ces titres déclarés par les personnes physiques belges, contre des obligations du Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion (deuxième tranche), les charges de ce Fonds étant entièrement supportées par le Trésor belge.

Hiermee is de voorwaarde dat de inkomsten aan ontwikkelingssamenwerking moeten worden besteed, in ieder geval vervuld.

Een lid zou graag vernemen welke V.Z.W.'s betrokken zijn, doch een ander lid werpt op dat het altijd gevaarlijk is om namen te noemen in een verslag.

Antwoorden van de Minister

Het probleem van de overheidsschuld van Belgisch Kongo werd geregeld door de overeenkomst tussen België en Kongo van 6 februari 1965. Deze bepaalt dat:

— de overheidsschuld van Kongo uitgedrukt in Kongolese frank overgenomen wordt door de Democratische Republiek Kongo;

— de overheidsschuld van Kongo uitgedrukt in andere deviezen dan de Belgische frank en door België gewaarborgd, uitsluitend door België wordt overgenomen;

— de overheidsschuld van Kongo uitgedrukt in Belgische frank door het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer tot het passende beloop omgevuld zal worden tegen door dat Fonds uitgegeven effecten met een jaarlijkse rente van 3,5 pct.

De leningen in Kongolese frank « Koloniale schuld 4,25 pct. 1954-1974 » en « Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975 », die de Democratische Republiek Kongo officieel had overgenomen, werden niet terugbetaald en de verbintenissen daaromtrent werden later opgezegd.

In 1962 heeft ons land een algemene telling van de effecten van die twee leningen georganiseerd. Dat gaf de volgende spreiding:

— Aangegeven door rechtspersonen	3 645 412 000
— Aangegeven door natuurlijke personen met de Belgische nationaliteit	86 373 000
— Aangegeven door natuurlijke personen van vreemde nationaliteit	3 887 000
Totaal aangegeven bedrag	3 735 672 000

Op basis van dat resultaat heeft België bij de wet van 5 januari 1977 besloten de door Belgische natuurlijke personen aangegeven effecten te laten omruilen tegen obligaties van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer (tweede schijf) met dien verstande dat de kosten van die operatie volledig door de Belgische Schatkist worden gedragen.

En ce qui concerne les déclarations introduites en 1962 par des A.S.B.L. belges, le Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion a relevé le résultat suivant:

Emprunt Lening	Nombre Aantal	Montant en F.C. Bedrag in K.F.
Dette 4,25 p.c. 1954-1974. — <i>Schuld 4,25 pct. 1954-1974</i>	12	6 825 000
Dette 4 p.c. 1955-1975. — <i>Schuld 4 pct. 1955-1975</i>	13	9 748 000
Total. — <i>Totaal</i>	25	16 573 000

Le coût de l'opération :

— dans le chef du Fonds belgo-congolais d'Amortissement et de Gestion:

Compte-tenu des montants déclarés au recensement de 1962 par des A.S.B.L. belges, le coût de l'élargissement du champ d'application de la loi du 5 janvier 1977, en ce qui concerne le montant nominal à émettre, s'élèverait à 16 573 000 francs.

Toutefois, le coût réel, qui ne pourrait pas dépasser la somme déclarée de 16 573 000 francs, dépendra des demandes de souscription qui seront introduites par les A.S.B.L.

En outre, l'effet rétroactif de l'élargissement éventuel de la législation occasionnerait au moment de la souscription le paiement immédiat des intérêts arriérés à raison de $15 \times 3,5$ p.c. du montant nominal émis. Le Fonds dispose de ces sommes par des dépôts annuels faits auprès de la Caisse des dépôts et consignations au terme de la prescription quinquennale de coupons d'intérêts de titres non émis.

— dans le chef de l'Etat belge :

Le capital nominal de 1 milliard de francs prévu au § 2 de l'article 7 de la loi du 5 janvier 1977 ne serait pas atteint par l'émission supplémentaire nominale de 16,5 millions de francs nominal. Par conséquent, cette émission supplémentaire n'entraînerait pas l'augmentation des dotations annuelles versées par l'Etat belge au Fonds belgo-congolais.

La question relative à une vente éventuelle des titres détenus par des A.S.B.L. belges à l'A.G.C.D. n'est pas de la compétence du Fonds belgo-congolais.

VOTES

L'article unique est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.

Le Rapporteur,
E. POULLET.

Le Président,
E. COOREMAN.

Op basis van de aangifte die de Belgische vzw's in 1962 hebben gedaan, is het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer tot het volgende resultaat gekomen:

Emprunt Lening	Nombre Aantal	Montant en F.C. Bedrag in K.F.
Dette 4,25 p.c. 1954-1974. — <i>Schuld 4,25 pct. 1954-1974</i>	12	6 825 000
Dette 4 p.c. 1955-1975. — <i>Schuld 4 pct. 1955-1975</i>	13	9 748 000
Total. — <i>Totaal</i>	25	16 573 000

De kosten van deze operatie bedragen :

— voor het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer:

Rekening houdend met de bedragen die de Belgische V.Z.W.'s in 1962 hebben aangegeven, zou de verruiming van het toepassingsgebied van de wet van 5 januari 1977 16 573 000 frank kosten voor het uit te geven nominaal bedrag.

De werkelijke kosten, die niet hoger zouden mogen liggen dan het aangegeven bedrag van 16 573 000 Belgische frank, zullen echter afhangen van de aanvragen tot inschrijving vanwege de V.Z.W.'s.

Via de terugwerking van een eventueel verruimde wettelijke regeling zou bij de inschrijving bovendien onmiddellijk een bedrag van achterstallige rente betaald moeten worden naar rata van $15 \times 3,5$ pct. van het uitgegeven nominaal bedrag. Het Fonds beschikt over die bedragen via jaarlijkse deposito's bij de Deposito- en Consignatiiekas, na het verstrijken van de vijfjaarlijkse verjaringstermijn van intrestencoupons van niet-uitgegeven effecten.

— voor de Belgische Staat :

Door een bijkomende uitgifte van 16,5 miljoen frank nominaal wordt het bedrag van het nominaal kapitaal van 1 miljard frank bedoeld in artikel 7, § 2, van de wet van 5 januari 1977, niet bereikt. Bijgevolg doet die bijkomende uitgifte de jaarlijkse dotaties van de Belgische Staat aan het Belgisch-Kongolees Fonds niet stijgen.

De vraag of Belgische V.Z.W.'s hun effecten evenueel kunnen verkopen aan het A.B.O.S., behoort niet tot de bevoegdheid van het Belgisch-Kongolees Fonds.

STEMMINGEN

Het enig artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschenken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De Rapporteur,
E. POULLET.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.